

СЛОВО ПРО КНИГУ. ПИСЬМЕННИК ПОЦІЛИВ У МИСЛИВЦІВ ЗА МАРЕВОМ

Іван Корсак. Мисливці за маревом: Роман. – К.: Ярославів вал, 2014.

Іван Корсак належить до покоління тих письменників, які заявили про себе в літературі наприкінці 80-х рр. минулого століття. Тоді побачила світ його книжка прози “Межі і полиски”. На той час авторові цього видання було за сорок і вантаж пережитого тиснув на нього з неймовірною силою, тому і вражав читачів точністю спостереженого.

Ніхто тоді й не здогадувався, що в недалекому майбутньому матимемо справу з Корсаком-романістом. Навіть не натякала на це мала проза, хоч і свідчила вона про неабиякі творчі можливості волиняка, та до читачів один за одним прийшли романи “Тиха правда Модеста Левицького”, “Капелан армії УНР”, “Отаман Чайка”, “Таємниця святого Арсенія”, “Діти Яфета”, “Корона Юрія II”, “Немирів ключ”. Ціла бібліотека історичних творів стрімко занурює кожного в минувшину.

Що це? Свідоме уникнення життєвих бур чи установка на необхідності такого? Нам здається, що письменник сам відповів на сакраментальне запитання, ствердивши в одному зі своїх інтерв'ю, що відтворення історії – настійлива вимога часу, оскільки без неї немає крокування в майбутнє. Не секрет, що історія має властивість розвиватись по спіралі й окремі елементи повторюються, часто-густо набуваючи потворних форм. Справжній письменник не може не помічати цього. І рано чи пізно все вибухне новим твором із чітко розставленими акцентами.

Саме про це думається, коли читаєш роман Івана Корсака “Мисливці за маревом”, котрий сповнений реаліями сучасності. Та водночас не можемо сказати, що перед нами з'явився непересічний твір на сьогоднішню тематику і тільки. Адже він – спроба автора туго перемішати минулий і нинішній день. Історизм та сучасність стали тією вибуховою сумішшю, без котрої не можливо уявити прозаїка.

Варто докладніше зупинитися на сюжеті, у якому І. Корсак розвиває дві лінії, розділені трьохсотлітньою відстанню. У романі багато сторінок присвячено підприємцеві Денису Поліщуку, його комп'ютерному бізнесу з партнером Олегом. Автор уміло змальовує і їх, і людей, котрі хочуть несправедливо поживитися за рахунок бізнесменів. Наприкінці твору головний герой гине в нерівному бою з “беркутівцями”. Не будемо заперечувати, що ця картина дуже сумна. Але автор свідомо вдається до такого “енду”, виходячи із суворості нашого життя.

Друга лінія – розповідь про Данила Братковського, насмілюємося висловити думку, що про цю історичну постать чи не вперше йдеться у прозовому творі. Адже про українського патріота, страченого поляками в Луцьку, мали драму “Остання ніч” Михайла Старицького та окремі вірші Василя Гая. Вони, до речі, переконливо дають відповідь на запитання, ким був Данило Братковський. Його ми більше знаємо як одного з ватажків повстанців проти сваволі польських шляхтичів початку XVIII ст.

Усе це так, але він виступав і потужним мислителем, що своїми ідеями випередив Дідро і Вольтера. Д. Братковський був автором поетичної збірки “Світ перетнутий частинами” (вона написана ставропольською мовою й у 1697 р. була видана у Кракові, і тільки в наші дні окремі твори з неї українізував письменник Олег Потурай із Луцька, оприлюднивши їх в одному з недавніх чисел “Літературної України”. Як відомо, повстання, одним з очільників якого був Д. Братковський, провалилося. Хороброго захисника інтересів простого люду було схоплено катями, які не могли нахвалитися своєю підступністю. І тут на думку спадає паралель із російськими окупантами на українському Сході, які теж несамовито підступні. Після прочитання роману переконуємося у тому, що це властива ознака всіх завойовників.

Перша сюжетна лінія: зображення життя Дениса Поліщука в реаліях, продиктованих бандитським режимом. Головний герой (згадуваний підприємець) на хоче миритися з існуючим становищем і вступає в жорстке протистояння з режимом. Він навідріз відмовляється носити “капусту” голові райдержадміністрації “Баксу”, тому й виникають у нього непорозуміння.

“Бакс” вирішив покарати Поліщука за незговірливість звичними для себе методами: підкупом “живим товаром” в особі Орисі, аварією і перевітками контролюючих органів. Останні, до речі, закінчуються вшануванням “Маски шоу”, під час якого люди у “воронячій” формі забирають з офісу все матеріальне. Поліпшити стан справ героєві не допомагають судові процеси. Нам здається, що письменникові вдалося “у всій красі” показати сучасні суди, у яких неприховано процвітає хабарництво.

Але ці випробування долі не зламали непокірного підприємця. І “Бакс” придумує нове паскудство. Він намірюється приписати його паспортні дані якому-небудь померлому бомжеві й забрати собі бізнес норовистого, знаючи, що Поліщук нічого на свою користь довести не зможе.

Ця сюжетна лінія не була б такою вражаючою, коли б не паралелізм. На початку роману маємо згадку про лист Д. Братковського до приятеля, посланий ним із тюрми. У цьому посланні йшлося про боротьбу Поліщуків за людські права. Тут, напевне, варто мовити про сторінки нашої історії, потоптаної окупантами. Відомо, що 1699 р. польський сейм ліквідував козацтво й увів значні обмеження для православних братств. Усе стає нестерпним і Д. Братковський вирушає до Батурина за допомогою до гетьмана Івана Мазепи. Братковського підтримує козацький полковник Семен Палій, з яким той колись вчився у Київській колегії. Вони разом із загонами Самуся, Іскри та Абазина починають повстання супроти польської шляхти. Та довести задумане до кінця повстанцям не вдається. Д. Братковського було схоплено і згодом страчено в Луцьку.

Ці дві сюжетні лінії не випадково співіснують у романі. Й у Братковського можна знайти згадку про продажність юристів. І як тут не ствердити про повторні кола історії? Можливо, саме в цьому й полягає сила роману? Між тим у творі висвітлено ще одну тему, хоча вона, як нам здається, дещо губиться на тлі двох центральних сюжетних ліній. Ідеться про використання релігійних мотивів у тканині твору. Це особливо актуально сьогодні, коли з

усією гостротою постає питання про єдність церкви заради блага людей. Дуже показовий діалог Данила з монахом Кондзелевичем у Манявському скиті про непрості відносини між уніатами і православними. Ця ж тема постає перед читачем і тоді, коли автор розповідає про коротке заміжжя Гулевичівни із сином Іпатія Потія. Не можна, на нашу думку, оминати увагою і те, що завдяки Гальшці згодом постала Києво-Могилянська академія, відроджена у незалежній Україні.

І. Корсак чимало уваги зосереджує на діяльності Луцького православного братства. Погоджуємось, існує багато історичних матеріалів, у художній прозі недостатньо висвітлених. Цей роман варто вважати ще одним кроком на цьому шляху. По-друге, автор розповідає про історію церкви Воздвиження Чесного Хреста, відновлення якої не допустили чиновники Російської імперії після пожежі. Не допомогло й те, що губернаторові в місті над Невою вручили золоту табакерку з надією, що він сприятиме в потрібній для громади справі. Хочемо того чи ні, а знову спливає на поверхні думка про продажність чиновників – зло, яке мусимо неодмінно подолати.

Актуальними нам здаються і роздуми про школу волинської прози, сильними представниками якої залишаються Володимир Лис, Василь Слапчук, Петро Кралюк, Олександр Климчук, Євген Шморгун... Її неповторність на загальноукраїнській площині підтверджує новий роман І. Корсака, яким, як нам здається, письменник влучив у мисливців за маревом. Хіба не може бути щемно від цього?

Отримано 27 січня 2015 р.

*Олег Васишин, Ігор Фарина
м. Кременець на Тернопільщині*